

Resolusjoner fra NSRs 48. Landsmøte i Leavdnja/Lemmijoki/Lakselv

NSRs 48. landsmøte har vedtatt følgende 13 resolusjoner:

SØRSAMISK OMRÅDE (TDSS, MS, NTSS, SSS)	2
SAMISK SPRÅK OG KULTURSENTER I PORSANGER (PSS)	4
FORVALTNINGEN AV TANALAKSEN - RETTIGHETER OG FORPLIKTELSER (DGSS)	5
SAMISKE GRUNNVERDIER (DGSS)	7
FINNMARKSLOVEN, FEFO OG SAMISKE RETTIGHETER (KSS)	9
REKRUTTERINGSINSENTIVER FOR Å SIKRE SAMISKSPRÅKLIG KOMPETANSE I DET SAMISKE SAMFUNNET (SSS)	10
URFOLKS RETT TIL ET RETTFERDIG GRØNT SKIFTE (IBSS)	11
VERDDEVUOHTA	13
DET SAMISKE SAMFUNNET MÅ HANDLE MOT FOLKEMORD (OSS)	14
FELLES LÆREPLANER I SÁPMI (GSS)	15
REKRUTTERING AV SAMISK SPRÅK- OG KULTURKOMPETANSE (GSS)	16
MANDATFORDELING OG SAMETINGETS VALGREGLER (GSS)	17

SØRSAMISK OMRÅDE (TDSS, MS, NTSS, SSS)

Åarjel-Saepmie opplever stadig økende press på landområder og sørsamenes tradisjonelle levemåte, blant annet som følge av omfattende inngrep gjort i “det grønne skiftets” navn. Dette utfordrer oss som folk og som mennesker. Vårt mål er å forbli et levende samisk folk, og ikke reduseres til en museumsgjenstand, pynt i festtaler, tilfeldige kulturinnslag eller et lukket kapittel i historiebøkene. Til tross for flere utdannede lærere i sørsamisk og etablerte studieretninger for språk og kultur i sørsamiske områder, er dette fortsatt ikke tilstrekkelig. For at sørsamisk språk og kultur skal overleve, må det brukes aktivt og synliggjøres i hverdagen.

I lys av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, og for å sikre at det sørsamiske forblir levende gjennom generasjoner, mener NSR at det er behov for:

1. **Styrking av samfunnsinstitusjoner:** Sikre økte ressurser og videreutvikling av våre samfunnsinstitusjoner, tilpasset sørsamisk kultur og behov.
2. **Bedre psykisk helsevern:** Bygge opp et tilpasset psykisk helsevern med kompetanse om sørsamisk kultur og kontekst. Det er avgjørende å styrke og bevare kunnskapsgrunnlaget på dette området.
3. **Eksposering av sørsamisk språk:** Sørg for at sørsamisk språk blir synlig og brukt på arenaer der det samiske naturlig hører hjemme.
4. **Prioritering av tolkning:** Tolkning til sørsamisk må være en prioritet på alle kulturelle og politiske arrangementer med samisk deltakelse. Kunstig intelligens bør vurderes som et verktøy for å styrke arbeidet med språket.
5. **Beskyttelse av reindrift og rettigheter:** Støtte opp om folkeretten og menneskerettigheter, med særlig fokus på den tradisjonelle reindriften som en grunnleggende bærer av sørsamisk språk, tradisjonell kunnskap og kulturarv.
6. **Styrking av læringsmetoder:** Prioritere finansiering av ulike lærings- og utdanningsarenaer som fremmer muntlige og praksisbaserte læringsmetoder. Det må legges til rette for at sørsamisk kan tas i bruk i tradisjonelle praksiser og at utdannings- og læringsarenaer ikke er begrenset til å bare bruke akademisk tilnærmet undervisning.
7. **Rettighetskamp og naturgrunnlag:** Fortsette å støtte rettighetskampen og arbeidet for å sikre naturgrunnlaget som er avgjørende for vår eksistens, kulturelle praksiser og egenart.
8. **Informasjon om språkrettigheter:** Jobbe for å få informasjon om rettigheter til språkopplæring i og på sørsamisk til skolene, på kommunale og fylkeskommunale nettsider. Styrke støtten til foreldre og offentlige institusjoner i dette arbeidet.
9. **Registrering av kulturminner:** Øke innsatsen for registrering av sørsamiske kulturminner. Disse dokumenterer historisk tilstedeværelse i sørsamiske bosetningsområder og må registreres både hos Sametinget og i den norske nasjonale databasen Askeladden. Dette arbeidet er særlig viktig i lys av økende arealinngrep i Åarjel-Saepmie.
10. **Samisk hus Tråantesne:** Oppstart av Samisk Hus Tråantesne, som er en etterlenget og sårt tiltrengt møteplass for mange i sørsamisk område. Dette krever både støtte og oppfølging.

Maadtoej Sijte, Noerhte-trööndelagen saemien siebre, Sisdajven Saemien Siebrie, Tråanten dajven saemien siebrie

Sjøsamisk joik og matkultur som del av samisk revitalisering (USS)

Revitalisering av samisk kultur krever en helhetlig tilnærming, der sjøsamisk joik og tradisjonsmat spiller en sentral rolle.

Joiken har en sentral plass i det samiske samfunnet og fungerer som en viktig arena der vi møtes, knytter bånd, uttrykker felles identitet og tilhørighet. **Joiken er også med på å bevare og utvikle de sjøsamiske dialektene.** Den unike sjøsamiske joiken må ikke gå tapt. NSR må derfor sikre at de som ønsker å ta tilbake sjøsamiske joiketradisjoner får tilgang til nødvendige ressurser, støtte og møteplasser.

På samme måte utgjør sjøsamisk tradisjonsmat en bærebjelke i vår kultur. I en tid preget av helseutfordringer knyttet til ultraprosessert mat, er det stadig viktigere å fremme sjøsamisk matkultur basert på naturlige råvarer fra kysten. Dette er ikke bare en vei til bedre helse, men også til styrket identitet og kultur.

NSR forventer at sjøsamisk joik og mattradisjoner er en naturlig del av sannhets- og forsoningsarbeidet.

SAMISK SPRÅK OG KULTURSENTER I PORSANGER (PSS)

Samisk språk og kultursenter i Porsanger er det første samiske språksenteret som er etablert i Norge, og det skjedde i august 1994. Sametinget bidrar med midler til drift av språksenteret og Porsánggu Sámiid Searvi/Porsanger sameforening var en pådriver for å etablerespråksenteret. Formålet til språksenteret er å fremme samisk språk og kultur i kommunen og skal tilby aktiviteter til barn, unge og voksne. Dagens lokaler er lite egnet til duodjivirksomhet, spesielt hardduodji, og bygget er bygd for utleie av elevhybler, ikke for kursvirksomhet og kontor til ansatte.

Norske Samers Riksforbund (NSR) ber Sametinget prioritere midler til egnede lokaler til språksenteret slik at det får forutsigbare rammer for sin virksomhet. NSR ber Sametinget i samarbeid med Porsanger kommune sikre egnede lokaler til samisk språk og kultursenter i Porsanger,

NSR foreslår at samisk språkkonsulent har sin arbeidsplass på språksenteret, samt pedagoger som jobber med samisk fjernundervisning i regi av Porsanger kommune.

NSR mener det er behov for å samle samisk fagkompetanse på ett sted, for å kunne bruke hverandres fag- og tradisjonskompetanse, og for å styrke det faglige arbeidet. Fornorskningen har ført til store konsekvenser for befolkningen i Porsanger og samisk språk og kultur er i en meget sårbar situasjon. Som en oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, vil NSR be Sametinget og Porsanger kommune jobbe for å etablere gode rammer og forutsigbare lokaler til Samisk språk og kultursenter

FORVALTNINGEN AV TANALAKSEN - Rettigheter og forpliktelser (DGSS)

Vi har som urfolk rett til selv å forvalte fisket i Deanučázádat/Tanavassdraget, og viser spesielt til følgende: UNDRIP 19, 20.1, 24.1, 25, 26.1, og 29.1, SP Art. 27 og Art. 8(j) i Convention on Biological Diversity. Samers rett til selvbestemmelse må respekteres av myndighetene.

De samiske samfunn (siidaene) langs Tanavassdraget og Tanafjorden har i flere tusen år vist seg livskraftige basert på rike naturressurser, med Tanalaksen som særlig viktig. Ressursene har sammen med den samiske åndelighet vært et viktig grunnlag for områdets rike samiske språk og kulturliv. At statsgrensen mellom Norge og Finland er trukket langs Tanavassdraget har i praksis delt de samiske samfunnene, særlig etter at Lappecodisillen i praksis ble satt til side, og at grensen i 1852 ble stengt for felles næringsvirksomhet. Laksefisket har likevel frem til vår tid vært et helt sentralt ressursgrunnlag for bosetting og kultur. I den senere tid har vi imidlertid erfart en gradvis svekkelse av laksebestanden, frem til dagens fiskeforbud. Dette har skjedd samtidig som det samiske laksefisket har blitt strengere og strengere regulert.

Årsaken til den reduserte Tanalaksbestand må derfor skyldes andre faktorer, som laksesykdommer på grunn av lakseoppdrett, et havfiske med ukjent bifangst av laks, klima og havtemperatur, fredning av predatorer, samt det omfattende turistfiske.

Ansvar for den kritiske situasjonen for Tanalaksen må ut fra dette ligge hos den to-statlige forvaltning av Tanavassdraget, særlig fordi statene har neglisjert samisk tradisjonell kunnskap og erfaringer.

NSR mener at den to-statlige forvaltningen av Tanalaksen må avvikles og tilbakeføres til den hører hjemme, til befolkningen langs vassdraget. Det må opprettes et nytt felles grenseoverskridende forvaltningsorgan, med lokale representanter fra både finsk og norsk side av grensen. Det felles forvaltningsorganet må også kunne forvalte predatorer og nye arter som russelaksen.

Forvaltningen må basere seg på samiske verdier og tradisjonskunnskap. NSR mener at Sametinget på norsk og finsk side, sammen med lokale rettighetshavere, sørger for at et felles forvaltningsorgan kan utredes og etableres. NSR

mener dessuten at de samiske samfunnene i Tanadalen må gis en betydelig kompensasjon for de store tap som den forfeilede statlige lakseforvaltningen har påført.

NSR ber om at Sametingene på norsk og finsk side i samråd med befolkningen og statlige myndigheter, vurderer hvordan en slik kompensasjon kan oppnås.

NSRs landsmøte slutter seg ellers til “Declaration of the International Indigenous Salmon Peoples Gathering” som ble vedtatt 01.10.24 i Kárásjohka, Sápmi

Samiske grunnverdier (DGSS)

Den verdensomspennende klima- og naturkrisen har stadig mer dramatiske konsekvenser, og aktualiserer behovet for at urfolks verdier knyttet til forholdet mellom menneske og natur må være en grunnleggende premisse for samfunnsutviklingen. Internasjonalt er dette anerkjent, blant annet ved at urfolk i regnskogsområdene har forvaltningsrett over sine områder, noe også Norge har støttet andre steder i verden. Hjemme fører imidlertid Norge og de andre nordiske land en politikk som i praksis legger opp til en betydelig nedbygging av natur, særlig i samiske områder.

NSR mener at urfolks verdier må være grunnleggende for bruk og forvaltning av av de samiske områdene, og at dette må implementeres i Norges forpliktelser gjennom Grunnlovens §108, «å legge forholdene til rette for at det samiske folk, som urfolk, kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.»

De samiske grunnverdier kommer særlig frem i samiske fortellinger, slik det formidles blant annet i samisk kunst og slik verdien av natur synliggjøres ved hellige plasser.

Samerådet har i VÁHTJER deklarasjonen av 2022., formulert grunnverdiene slik:

Sápmis natur og ressurser er grunnlaget for kulturen vår, for våre språk og vårt samfunnsliv. Vi har rett og plikt til å ta vare på naturen og ressursene i Sápmi på en slik måte at våre etterkommere fortsatt har et naturgrunnlag.

Vår nedarvede kunnskap om hvordan vi kan høste av og klare oss i naturen er et viktig grunnlag for natur- og ressursforvaltningen i et sterkt Sápmi. Det betyr at vi må lære av våre eldre, og sørge for at kunnskap om natur og birgejupmi blir overført til våre barn.

Vi har respekt for forfedrenes naturbruk og verdier, og vil tilpasse dem til tiden vi lever i. Vi skal supplere med vitenskap for å styrke Sápmi, men være bevisst hvordan vitenskapen er utviklet, på hvilket verdigrunnlag, av hvem, og for hvem.

Menneskeskapte klimaendringer påvirker naturen vi er avhengig av. Globale problemer krever globale løsninger. Urfolk skal kunne delta aktivt i forhandlingene om disse løsningene. Vi må også, som urfolk, bidra gjennom bevissthet om vår egen ressursbruk, og bruke sirkulærøkonomien og selvsbergingskunnskapen som ligger i vår kultur og verdigrunnlag. Sammen med teknologiutviklingen kan det styrke Sápmi.

Vi tar avstand fra ressursjaget og overforbruket som har påført verden natur- og klimautfordringene. Et rettferdig grønt skifte kan ikke bygge på kolonialistisk praksis.

Vi krever at urfolks rettigheter respekteres både ved avverging av, og tilpasning til klimaendringene. Klimaendringer og menneskelig aktivitet bringer også nye arter til Sápmi.

Styringsflertallet i Sametinget på norsk side har i sin Beaveálgu-erklæring, uttrykt at:

Vårt arbeid skal skje i respekt for naturen, og i forståelse for at naturen og miljøet danner grunnlag for fremtidens generasjoner.

NSR mener at urfolks verdier, slik det blant annet kommer frem i VÁHTJER-deklarasjonen, bør utvikles og anvendes som et grunnpremiss for dagens naturbruk. Disse verdiene, som også er uttrykt i FNs urfolkserklæring, må anvendes som rettsprinsipper i saker for statlige og internasjonale domstoler.

Tilsidesettelse av de samiske grunnverdier vil innebære et brudd på samenes status som urfolk. Tydeliggjøring av disse grunnverdiene vil være et bindende fundament for de enkelte sameparlamentene, på samme måte som de statlige nasjonalforsamlingene er bundet av grunnlover. De samiske grunnleggende urfolksverdier må derfor være en grunnforutsetning for all forhandling med statlige myndigheter.

Finnmarksloven, FEFO og samiske rettigheter (KSS)

I behandlingen av samiske landrettighetskrav i Karasjok og andre områder har FeFo gått imot samiske rettighetskrav.

FeFo har dessuten ført en forvaltningspolitikk som i liten grad prioriterer de lokale rettighetshavere.

NSR mener at FeFo på denne måten i realiteten undergraver de samiske rettigheter som Finnmarksloven forutsatte, slik det skrives i formålsparagrafen og bestemmelsen om bestående samiske rettigheter.

NSR ber derfor om at Sametinget igangsetter en vurdering av hvordan FeFos virksomhet kan bringes i samsvar med Finnmarksloven forutsetninger om anerkjennelse av samiske historiske rettigheter og om det eventuelt er behov for lovendring.

Rekrutteringsinsentiver for å sikre samiskspråklig kompetanse i det samiske samfunnet (SSS)

Sápmi mangler nok samisklærere og helsepersonell, som snakker samisk, til å møte behovene. Institusjoner skriker etter samisk kompetanse og kriger om de samme ressurspersonene. I skolene fører ressursituasjonen til at antall elever i samiskundervisningen faller, og at vi dermed mister potensielt samisktalende lærere og helsepersonell. Vi kan samtidig ikke kreve at samiske ungdommer utdanner seg til lærere og sykepleiere for å svare på behovet fra institusjonene. Den sårt etterspurte samiskspråklige kompetanse vises samtidig ikke på lønnslippen til den enkelte.

NSR foreslår å utvikle insentiver for å øke rekrutteringen, eksempelvis at alle som har samisk språkkompetanse og jobber innenfor helse eller utdanning, samisk tilhørighet eller ikke, verdsettes med lønnstillegg på f.eks. 200 000 kroner årlig fra staten for å gjøre det mer attraktivt å tilegne seg samisk kompetanse og jobbe med samisktalende i utdanning og helse. Statlige myndigheter bør også legge til rette for å rekruttere utenfor det samiske samfunnet og gi ikke-samer samisk kompetanse slik at de også kan være med på å sikre et tilfredsstillende opplæringstilbud for samiske barn og en trygg behandling av samisktalende innenfor helsesektoren. Dette vil kunne være med på å reversere konsekvensene av forsoningspolitikken og anses som et forsoningstiltak fra statens side.

Urfolks rett til et rettferdig grønt skifte (IBSS)

NSRs landsmøte krever et rettferdig grønt skifte som gjennomføres på en måte som fullt ut anerkjenner og respekterer urfolks rettigheter og verdier. Et rettferdig skifte kan ikke lykkes uten at samisk kunnskap, samiske perspektiver og samiske tradisjoner er integrert i alle beslutningsprosesser. Det grønne skiftet må være forankret i klimarettferdighet og baseres på respekt for urfolks rett til selvbestemmelse, samt deres rett til fritt og informert forhåndssamtykke, i tråd med FNs erklæring om urfolks rettigheter.

Alle prosjekter som kan påvirke samiske land- og vannområder og ressurser, må gjennomføres med respekt for samenes rettigheter. NSR understreker at det grønne skiftet ikke kan brukes som et påskudd for å videreføre kolonialistiske prosesser eller inngrep på samers eller andre urfolks områder. Vi fordømmer alle aktiviteter som undergraver urfolks rettigheter under dekke av klimatiltak. Energiprojekter, mineralutvinning og andre urettferdige tiltak er grønn kolonialisme.

NSR krever klimarettferdighet gjennom transparente prosesser, der alle aktører har ansvar for å respektere urfolks rettigheter. NSR understreker at samers tradisjonelle kunnskap kan bidra til bærekraftig forvaltning av naturressurser. Dette inkluderer forvaltning av *meahcásteapmi*, reindrift og annen tradisjonell bruk av naturen. Vi krever at samisk tradisjonell kunnskap anerkjennes og vektlegges i arbeidet med klima- og miljø.

NSR forplikter seg til å arbeide for at samenes rettigheter og tradisjonelle kunnskap blir en integrert del av all politikk knyttet til "det grønne skiftet". Vi vil sikre samisk deltakelse i alle relevante prosesser på lokalt, nasjonalt og internasjonalt nivå. Videre vil NSR motsette seg enhver handling som fører til tap av land, rettigheter eller tvangsflytting som følge av såkalte grønne prosjekter. Samtidig vil vi arbeide for å rette opp skader og tap det samiske folk har blitt påført gjennom tidligere og pågående prosesser.

Et rettferdig skifte må ikke bare omfatte en overgang av energisystemer, men også en endring av de underliggende økonomiske strukturene som opprettholder ulikhet og undertrykkelse. NSR vil fortsette å kjempe for at samiske interesser og verdier står sentralt i denne omstillingen, for en fremtid som respekterer både mennesker og natur.

NSR viser til at den globale urfolksbevegelsen i 2024 har gjennomført to konferanser om klimarettferdighet, begge med samisk deltakelse. På konferansene ble det vedtatt prinsipper om klimarettferdighet for urfolk. NSR tilslutter seg i hovedsak de to sluttdokumentene fra konferansene:

- “Indigenous Peoples Principles and Protocols for Just Transition”, vedtatt på urfolkskonferansen “Just Transition: Indigenous Peoples’ Perspectives, Knowledge, and Lived Experiences” i Geneve 8.-10. oktober 2024
- “Declaration of Indigenous Peoples’ Participants in the Conference on Indigenous Peoples and the Just Transition”, vedtatt på urfolkskonferansen Conference on Indigenous Peoples and the Just Transition i New York 12.-14. april 2024.

Verddevuohta

Verddevuohta er en viktig del av den samiske samfunnsorganiseringen med basis i den tradisjonelle siidaorganiseringen.

Samer som fulgte reinflokkene mellom innland og kyst var *verdder* med fastboende i innlandet og på kysten. Partene var avhengig av hverandre for å overleve.

Den offentlige prioriteringen av næringsspesialisering og fornorskningen har medført en svekkelse av verddetradisjonen. Verdeforholdet har likevel blitt opprettholdt i noen områder, og på en måte som skaper positive holdninger til kulturell samforståelse og forsoning. Der verddetradisjonen har blitt svekket ser man på den annen side økte konflikter, særlig fordi mange har et fjernt forhold og liten forståelse for reindrifta, samtidig som mange i reindrifta ikke har et tilsvarende nært forhold til kystbefolkningens problemer og behov. Det skaper unødige motsetninger som går verst ut over samer, noe som kommer på toppen av øvrig press fra storsamfunnet sin side.

I Troms og Finnmark finnes privatpersoner og grupper som jobber for å videreføre *verddevuohta* tilpasset vår tid og utover kontakt på familieplan. Eksempler på dette er den årlige Verddeturneringen i Burfjord og mølje- og margebeinsfest i Porsanger. Verddevuohta må løftes fram gjennom lov og institusjoner. Institusjonene skal være møteplasser for reindriftssamer, sjøsamer og andre fastboende. Det skal fremme samarbeid som kan styrke næringsliv, språk og kultur. Verddevuohta gir også et godt grunnlag for videreutvikling av tradisjonelle høstings- og mattradisjoner, noe som har betydning for matsikkerhet, god helse og et godt liv.

Verddevuohta vil også være en viktig faktor for en god forsoning på lokalnivå, og således for oppfølgingen av sannhet- og forsoningskommisjonens videre arbeid.

NSR mener at det er behov for at verddevuohta løftes frem ved etablering av et Verddesenter for reindriftssamer, sjøsamer og andre fastboende, slik man har arbeidet med i Kvænangen. Denne etableringen må finansieres som en del av det offentlige forsoningsarbeidet. Institusjonen bør utvikles til å bli et senter for videreføring av verddevuohta i alle samiske områder.

Det samiske samfunnet må handle mot folkemord (OSS)

I over ett år har verden vært vitne til at over 16.000 palestinske barn, og totalt over 43.000 palestinere er blitt drept av israelske styrker i Gaza. Det er utført omfattende ødeleggelser, og mange steder fullstendig destruksjon, av boliger, sykehus, skoler, moskeer og kirker, i tillegg til omfattende ødeleggelser av landbruksjord og -infrastruktur, og dermed muligheten til å produsere mat til egen befolkning. Også urfolket beduinene rammes hardt av Israels ulovlige okkupasjon og krigføring.

Den 26. januar i år kom kjennelsen fra FN-domstolen ICJ om at det pågår et plausibelt folkemord på Gazastripen. Da ble den proaktive handlingsplikten i folkemordkonvensjonen aktivert, som plikter alle avtalens parter, inkludert Norge, til å gjøre det som står i deres makt for å forhindre folkemord og unngå direkte eller indirekte medvirkning. Men denne handlingsplikten burde ikke stanse ved partene - hver enkelt av oss burde også bruke vår stemme og vår rolle, der vi har innflytelse.

NSR ønsker å oppfordre Sametinget, samiske bedrifter og offentlige samiske institusjoner om å undersøke om de har forbindelser til ulovlig okkupasjon og til Israels folkemord. Vi spør om de vil undersøke sine pensjonsfond og innkjøpsavtaler. Samiske offentlige eide virksomheter bør stille krav til dokumentasjon i anbud, så det kan avdekkes dersom det er direkte eller indirekte forbindelser til ulovlig okkupasjon. Næringslivet kan ta ansvar ved å kvalitetssikre egne verdikjeder og stille krav til sine underleverandører og kunder med samme mål. Media, også de samiske mediene, bør ta ansvar for å kritisk rapportere om målrettede drap på journalister. Det samiske samfunnet har et ansvar for, og en egeninteresse i, å verne om folkeretten.

NSR jobber for rettighetene til det samiske folk. Vi vil ikke sitte stille og se på disse grove bruddene på menneskerettighetene og menneskeverdet.

NSR støtter kravet om en varig våpenhvile, om å få inn humanitær hjelp, en løslatelse av alle gisler og vilkårlig fengslede, og palestinernes rett til selvbestemmelse.

Felles læreplaner i Sápmi (GSS)

Samene er ett folk, men delt i fire stater. Skolesystemet har vært brukt til å fornorske våre barn. Myndighetene i de fire landene tar fortsatt ikke i dag et tilstrekkelig ansvar for å fremme samiske språk og samfunnsutvikling. Samene har i dag en viss myndighet til å fastsette læreplanene i utvalgte fag, men det er likevel begrensninger i å forme struktur og innhold i sin helhet. Skolen bygger samfunnet, og derfor er det viktig at vi selv får bestemme innholdet i skolen. FNs erklæring om urfolks rettigheter gir urfolk rett til å bestemme over egne utdanningsinstitusjoner og systemer.

Landsmøtet i NSR foreslår at det opprettes felles læreplaner for faget samisk for skolene i hele det samiske området i de nordiske landene. Dette vil bidra til forsterket kontakt mellom samer på tvers av landegrensene, noe som er nødvendig for å kunne styrke og utvikle de samiske språk. NSR vil også arbeide for å etablere felles sameskoler på tvers av landegrenser, noe felles læreplaner vil gi muligheter for å kunne gjøre.

Rekruttering av samisk språk- og kulturkompetanse (GSS)

Det er store kompetansebehov i Sápmi og NSRs landsmøte ser at det er akutt behov for å rekruttere flere med samisk språk- og kulturkompetanse i alle sektorer. For å møte dette behovet foreslås det å etablere et samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner, fylkeskommuner, skoleiere, samiske institusjoner, bedrifter og Sametinget for en felles innsats.

NSRs landsmøte foreslår at Sámi Allaskuvla og Sametinget arrangerer en årlig samisk utdannings- og karrieremesse på Sámi Allaskuvla, for alle elever med samiskundervisning siste året på videregående skole. Messen skal synliggjøre utdanningsmuligheter, karriereveier og styrke motivasjonen blant elever, samtidig som den bidrar til å bygge nettverk og fellesskap. Messen er også ment å fungere som motivasjon for elever å velge samisk på videregående. Tilbudet skal være gratis for elevene å delta på.

Mandatfordeling og Sametingets valgeregler (GSS)

NSRs landsmøte ber Sametinget sette i gang prosess med å se på mandatfordelingen på Sametinget. Det er en utfordring at befolkningstallet i mange tradisjonelle samiske områder går ned. Dette påvirker også mandatfordelingen mellom valgkretsene på Sametinget.

Samer som et urfolk, er uløselig tilknyttet til de tradisjonelle samiske landområdene. Sametinget, som samenes folkevalgte organ, må ha en sterk forankring i de tradisjonelle samiske områdene, siden disse områdene utgjør det materielle grunnlaget for samisk språk, kultur og samfunn. Derfor er det viktig å styrke representasjonen fra de tradisjonelle samiske områdene på Sametinget.

Videre er det viktig å sikre Sametingets legitimitet i de samiske lokalsamfunnene. Dette kan følges opp i helhetlig utredning om Sametingets valgeregler.

